

Yhteistyön maakunta • Samarbetets landskap • Cooperative region

Keski-Pohjanmaan 5. vaihemaakuntakaava

Kauppa, ampumaradat, aluerakenne ja kaivostoiminta

Luonnosvaiheen lausunnot, mielipiteet ja vastineet

Maakuntahallitus 26.8.2019

Sisällysluettelo

LAUSUNNOT JA MIELIPITEET	3
Kuntien ja seutukuntien lausunnot (8 kpl)	3
Viranomaisten lausunnot (7 kpl)	5
Naapurimaakuntien ja -kuntien lausunnot (5 kpl)	12
Yhteisöjen, yhdistysten ja muiden osallisten mielipiteet (8 kpl).....	14
Lausuntoja ja mielipiteitä pyydetyt tahot.....	23

Keski-Pohjanmaan liitto kiittää lausuntojen ja mielipiteiden antajia 5. vaihemaakuntakaavan – kauppa, ampumaradat, aluerakenne ja kaivostoiminta luonnoksesta saamastaan palautteesta. 5.vaihemaakuntakaavaluonnos oli nähtävillä 24.4.–24.5.2019 välisen ajan. Lausuntoja tai mielipiteitä annettiin yhteensä 28 kpl, joista yhdessä mielipiteessä kaksi allekirjoittajaa.

LAUSUNNOT JA MIELIPITEET

Kuntien ja seutukuntien lausunnot (8 kpl)

Lausunnot	Ehdotus vastineeksi
<p>1. Kannuksen kaupunki</p> <p>Teknisten palveluiden lautakunta pyytää huomioimaan Keski-Pohjanmaan 5.vaihemaakuntakaavan valmistelussa, että at 217-216 Korpela muutetaan muotoon at 217-216 Ylikannus.</p> <p>Muutoin valmisteluaineistosta ei ole huomautettavaa.</p>	<p>Muutetaan at 217-216 Korpela muotoon at 217-216 Ylikannus esityksen mukaisesti.</p> <p>Merkitään tiedoksi.</p>
<p>2. Kaustisen kunta</p> <p>Kaustisen seudulla on vireillä Keliberin kaivoshanke ja useita tuulivoimapuistohankkeita. Näiden hankkeiden investointien arvo on yhteensä noin 1,5 mrd euroa. Hankkeet tulevat lisäämään ja vahvistamaan huomattavasti alueen muutakin yritystoimintaa. Seudun läpi kulkeva KT63 on osa läntisen Keski-Suomen tärkeintä väylää Tampereelta Ouluun. Väylän varressa on mittavaa teollisuutta, jonka kuljetusten volyyymi ja arvo ovat WSP Finland Oy:n vuonna 2017 tekemän selvityksen mukaan monella toimialalla suuremmat kuin Valtatie 8:lla. Merkittäviä väylää käyttäviä toimialoja ovat elintarviketeollisuus, kaupan kuljetukset, teknologiateollisuus, maataloustuotanto ja metsäteollisuus. Liikennemäärien kasvu erityisesti elinkeinoelämän kuljetuksissa on Liikenneviraston mukaan ollut ennustettua huomattavasti nopeampaa ja ennustettu vuoden 2020 taso on saavutettu jo vuonna 2005.</p> <p>Väylän varrella sijaitsevat yhdeksän kuntaa (Kauhava, Evijärvi, Kruunupyy, Kaustinen, Toholampi, Sievi, Ylivieska, Oulainen ja Kokkola) ovat elinkeinoelämän tuella esittäneet liikenneministerille 25.1.2019 Kantateiden 63 ja 86 numeroinnin yhdentämistä ja statuksen nostamista Valtatieksi. Kehittyvä väylä lisäämään kuljetus- ja henkilöliikennettä entisestään. KT63:n kehittyminen aiheuttaa sen, että maakuntakaavassa tulee mahdollistaa väylän varren palvelujen kehittäminen kaupan ja palvelujen sekä liikenteen solmukohtien ja liikenneturvallisuuden näkökulmista.</p>	<p>Kantatie 63 kuuluu Keski-Pohjanmaan merkittävimpiin yhteyksiin ja tie on osoitettu voimassa olevassa maakuntakaavassa kehitettävänä yhteytenä. Tekeillä olevassa liikennejärjestelmäsuunnitelmassa kantatie 63:n merkitys, investointitarpeet sekä väylän ylimaakunnallisuus tullaan myös huomioimaan.</p> <p>Kaustisella kaupan kehittämismahdollisuuksia tuetaan osoittamalla keskustaan vähittäiskaupan suuryksiköiden sijoittumisvyöhyke. Liikenteen kasvaessa tulee kehittämisessä huomioida liikenneturvallisuus ja liikenteen sujuvuus.</p>
<p>3. Kaustisen seutukunta</p> <p>Kaavaesityksessä tulee huomioida maaseutualuiden odotettavissa oleva myönteinen kehitys alueelle suunniteltujen kolmen tuulivoimapuiston ja Keliberin kaivoshankkeen myötä. Näiden hankkeiden investointien arvo on yhteensä noin 1,5 mrd euroa. Kokkolan Yliopistokeskuksen selvityksen mukaan niiden välittömät ja välilliset taloudelliset vaikutukset Kaustisen seutukunnan alueelle ovat investointi- ja tuotantovaiheissa useita satoja miljoonia euroa pitkällä, useiden vuosikymmenien ajanjaksolla. Alueen muu yritystoiminta on myös kehittyvää ja kasvavaa, jolloin kokonaisarvio seudun kehityksestä on poikkeuksellisen myönteinen.</p> <p>Seudun läpi kulkeva KT63 on osa läntisen keski-suomen tärkeintä väylää Tampereelta Ouluun. Väylän varressa on mittavaa</p>	<p>Kantatie 63 kuuluu Keski-Pohjanmaan merkittävimpiin yhteyksiin ja tie on osoitettu</p>

<p>teollisuutta, jonka kuljetusten volyyymi ja arvo ovat WSP Finland Oy:n vuonna 2017 tekemän selvityksen mukaan monella toimialalla suuremmat kuin Valtatie 8:lla. Merkittäviä väylää käyttäviä toimialoja ovat elintarviketeollisuus, kaupan kuljetukset, teknologiateollisuus, maataloustuotanto ja metsäteollisuus. Liikennemäärien kasvu erityisesti elinkeinoelämän kuljetuksissa on Liikenneviraston mukaan ollut ennustettua huomattavasti nopeampaa ja ennustettu vuoden 2020 taso on saavutettu jo vuonna 2005. Väylän varrella sijaitsevat yhdeksän kuntaa (Kauhava, Evijärvi Kruunupyy, Kaustinen, Toholampi, Sievi, Ylivieska, Oulainen ja Kokkola) ovat elinkeinoelämän tuella esittäneet liikenneministerille 25.1.2019 Kantateiden 63 ja 86 nostamista Valtatieksi. Tien kehittämiseksi on vireillä useita suunnitelmia. Kehittyvä väylä tulee lisäämään kuljetus- ja henkilöliikennettä entisestään ja lisää alueelle yritystoimintaa.</p> <p>Maakuntakaavassa ei oteta huomioon maaseutualueiden kasvun skenaariota, vaan se keskittyy Kokkolan kasvuun maakunnan keskuksena ja palvelukeskittymänä. Edellä kuvatun kehityskulun vuoksi voidaan odottaa, että maaseutualueiden asukasluku kääntyy kasvuun, alueellinen yritystoiminta ja ostovoima kasvaa sekä alueelle suuntautuu alueen ulkopuolelta liikkumista. Siten kaupan ja palvelujen kysynnän kasvu on todennäköistä. Tulevaisuudessa vähittäiskaupan suuryksiköitä voi muodostua myös maaseudulle niiden kysynnän perustuessa paikallisen ja alueellisen ostovoiman lisäksi laajempaan maantieteelliseen alueeseen mm. liikenneyhteyksien kehittyessä. Tulevan kehityskulun ollessa vielä oletuksien ja ennusteiden varassa, on epäviisasta rajoittaa maakuntakaavalla maaseutualueiden potentiaalisia kehitysmahdollisuuksia. Tulevaisuuden kehitystarpeet ja mahdollisuudet eivät ole tarkasti tiedossa. Maakuntakaavassa ei siksi tule rajoittaa näkyvissä olevaa seudun elinkeinoelämän kehittymistä, vaan sen tulee olla joustavasti maaseudun kasvua ja kehitystä mahdollistava. Yhteenvedona seutukunta toteaa, että maakuntakaavaan ei pidä hyväksyä elinkeinoelämän kehittämisen kannalta rajoittavia kirjauksia.</p> <p>Suunnitellut vähittäiskaupan suuryksiköt tulee mahdollistaa muillekin paikkakunnille kuin tällä hetkellä pidettäviin palvelukeskuksiin. 5. vaihemaakuntakaavasta tulee poistaa rajoitteet, jotka estävät yli 4 000 m²:n vähittäiskaupan suuryksiköiden rakentamisen maakunnan kaikkien kaupunkien ja kuntien keskusta- ja taajamatoimintojen alueelle. Edelleen KT63:n kehittyminen aiheuttaa sen, että maakuntakaavassa tulee mahdollistaa väylän varren palvelujen kehittäminen kaupan ja palvelujen sekä liikenteen solmukohtien ja liikenneturvallisuuden näkökulmista.</p>	<p>voimassa olevassa maakuntakaavassa kehitettävänä yhteytenä. Tekeillä olevassa liikennejärjestelmäsuunnitelmassa kantatie 63:n merkitys, investointitarpeet sekä väylän ylimatekunnallisuus tullaan myös huomioimaan.</p> <p>Jatkosuunnittelussa selvitetään vähittäiskaupan suuryksiköiden sijoittumismahdollisuus Keski-Pohjanmaan kaikkiin kuntakeskuksiin.</p> <p>Kaustisella kaupan kehittämismahdollisuuksia tuetaan osoittamalla keskusta vähittäiskaupan suuryksiköiden sijoittumisvyöhyke ja lisäksi jatkosuunnittelussa selvitetään vähittäiskaupan suuryksiköiden sijoittumismahdollisuus Keski-Pohjanmaan kaikkiin kuntakeskuksiin.</p> <p>Selvitetään vähittäiskaupan suuryksiköiden sijoittumismahdollisuus Keski-Pohjanmaan kaikkiin kuntakeskuksiin.</p>
<p>4. Kokkolan kaupunki</p> <p>Kokkolan kaupunginhallitus esittää lausuntonaan seuraavaa:</p> <p>Keski-Pohjan maan 5. vaihemaakuntakaavan valmisteluaineisto vastaa käsiteltyjen aihepiirien osalta Kokkolan kaupungin näkemystä maakuntakaavatason maankäytön ohjauksesta Kokkolan kaupungin alueella.</p> <p>Teknisluonteisina tarkistuksina Kokkolan kaupunki pyytää tarkistamaan pohjakartan ja kaava kartan elementtien yhteensopivuuden. Kaupungin alueella havaitaan useita kohtia, joissa kaavakartan esitystapa poikkeaa pohjakartan kuviorajasta (esim. rantaviiva).</p>	<p>Merkitään tiedoksi.</p> <p>Tutkitaan teknisluonteisena huomiona esitetty kaavakartan poikkeama pohjakartasta.</p>

<p>5. Lestijärven kunta</p> <p>Lestijärven kunnanhallitus esittää, että 5.vaihemaakuntakaavan tulee tarvittaessa mahdollistaa vähittäiskaupan suuryksiköt maakunnan kaikkien kaupunkien ja kuntien keskusta-alueille.</p> <p>Muilta osin ei ole huomautettavaa.</p>	<p>Jatkosuunnittelussa selvitetään vähittäiskaupan suuryksidiiden sijaintimahdollisuus kaikkien Keski-Pohjanmaan kaupunkien ja kuntien keskusta-alueille.</p> <p>Merkitään tiedoksi.</p>
<p>6. Perhon kunta</p> <p>Perhon kunnan ympäristölautakunnalla ei ole huomautettavaa koskien 5.vaihemaakuntakaavan valmisteluaineistosta.</p>	<p>Merkitään tiedoksi.</p>
<p>7. Toholammin kunta</p> <p>Toholammin kunnanhallitus esittää Keski-Pohjanmaan liitolle, että maakuntakaavan tulee olla mahdollista, ei toimintoja rajoittava. Tämä tulee erityisesti huomioida elinkeinoelämän kehittämisen kannalta. 5.vaihemaakuntakaavasta tulee poistaa rajoitteet, jotka estävät yli 4 000 k-m2:n vähittäiskaupan suuryksidiiden rakentamisen maakunnan kaikkien kaupunkien ja kuntien keskusta- ja taajamatoimintojen alueelle. Toholammin kunnan näkökulmasta katsottuna maakuntakaavaan ei pidä hyväksyä elinkeinoelämän kehittämisen kannalta rajoittavia kirjauksia.</p> <p>Lisäksi seudun läpi kulkeva kantatie 63 on osa Läntisen Keski-Suomen tärkeintä väylää Tampereelta Ouluun. Kehittyvä väylä tulee lisäämään kuljetus- ja henkilöliikennettä entisestään ja lisää alueelle yritystoimintaa sekä päivittäistavarakaupan kysyntää alueella.</p> <p>Muilta osin kunnanhallituksella ei ole huomautettavaa 5.vaihemaakuntakaavan valmisteluaineistosta.</p>	<p>Jatkosuunnittelussa selvitetään vähittäiskaupan suuryksidiiden sijaintimahdollisuus kaikkien Keski-Pohjanmaan kaupunkien ja kuntien keskusta-alueille.</p> <p>Merkitään tiedoksi.</p> <p>Merkitään tiedoksi.</p>
<p>8. Vetelin kunta</p> <p>Vetelin kunnanhallitus esittää Keski-Pohjanmaan liitolle, että 5. vaihemaakuntakaavan tulee tarvittaessa mahdollistaa vähittäiskaupan suuryksidiöt maakunnan kaikkien kaupunkien ja kuntien keskusta-alueille.</p> <p>Muilta osin kunnanhallitus toteaa, ettei sillä ole huomautettavaa 5.vaihemaakuntakaavan valmisteluaineistosta.</p>	<p>Jatkosuunnittelussa selvitetään vähittäiskaupan suuryksidiiden sijaintimahdollisuus kaikkien Keski-Pohjanmaan kaupunkien ja kuntien keskusta-alueille.</p> <p>Merkitään tiedoksi.</p>

Viranomaisten lausunnot (7 kpl)

<p>9. Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus</p> <p>Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (EPOELY) lausuu Keski-Pohjanmaan 5.vaihemaakuntakaavan luonnoksesta seuraavaa:</p> <p><u>Vaihemaakuntakaavan eteneminen</u></p> <p>Vaihemaakuntakaavan 5 laatiminen on käynnistynyt jo 2014. Maakuntakaavan laatiminen jatkuu nyt ja kaavoitustyö on aikataulutettu kireäksi. Valmisteluaineistoon on sisällytetty myös kaavakartta- ja selostusluonnokset. Valmisteluaineisto on asetettu</p>	<p>Keski-Pohjanmaan liiton tavoitteena on saattaa 5.vaihemaakuntakaava hyväksytyksi mahdollisimman nopeasti johtuen pitkästä</p>
--	--

nähtäväksi 24.4.-24.5.2019 väliseksi ajaksi. Viranomaisille syntyvä haastetta pysyvä kaavoitustyöläse asetetussa aikataulussa. Keski-Pohjanmaan liitto on erikseen esitellety ELY:lle kaavoitustyön pohjana olevat olennaiset selvitykset ja kaavoitukselle asetetut tavoitteet, mikä osaltaan helpottaa ELY:n työtä.

Vaihekaavun sisältö

Käsiteltävät teemat aluerakenne, keskusta-alueet, taajamatoimintojen alue, kylät ja kaupan palveluverkko muodostavat tarkoituksenmukaisen kokonaisuuden. Vaihekaavan arviointia parantaisi selostukseen liitettävä maakuntaaavayhdistelmäkartta, jossa esitetään myös nyt laadittava vaihekaava. Vasta aloitetun liikennejärjestelmäsuunnittelun kytkentä maakuntaaavitukseen parantaisi vielä suunnittelun kokonaisuutta, mikäli se aikataulusyistä on mahdollista.

Kaivostoiminnan soveltuvuutta osalle niihin varatuille alueille (ek) voidaan arvioida hankkeita koskevan yva-selvityksen ja natura-arvioinnin tulosten perusteella. Keski-Pohjanmaan louhosprovinssiin kuuluu useampia louhosalueita kuin mitä YVA:ssa on tarkasteltu. Näiden alueiden suunnittelu on varmaan hyvin alkuvaiheessa, mutta esim. GTK esitteli niitä joskus 2010-luvun alkupuolella potentiaalisina kaivosalueina. Olisiko syytä käsitellä näitäkin potentiaalisia kaivosalueita ja niiden vaikutuksia maakuntaaavassa, koska kyse on maakunnallisesti merkittävistä toiminnoista.

Kaivostoiminnan kehittämisen vyöhyke (kehittämisperiaatemerkinä) perustuu lähinnä metallivarantoja koskevaan selvitykseen ja arviointiin. Näillä alueilla kaivostoiminnan jatkokehittely edellyttää ympäristöläinsäädännön edellyttämiä selvityksiä ja kehittämisen vyöhyke on selostuksen mukaan ymmärrettävä informatiivisena mineraalivarantoja koskien. Kaivostoiminnan kehittämisen vyöhyke rajoittuu lähelle taajamia sekä nauhamaista jokilaaksoa myötäilevää asutusta sekä Vetelissä että Kaustisella. Vyöhykkeen vaikutusta on syytä vielä selvittää maakuntaaavakartan merkinnän selityksessä.

Luonnonsuojelu

Vaihekaavan luonnosvaiheessa luontovaikutuksia on arvioitu varsin suppeasti. Selostuksesta puuttuu tarkastelu kaavan vaikutuksista Natura-alueiden suojeluperusteisiin. Olennaista on, että kaavaa laadittaessa on selvitettävä kaavan vaikutukset MRL 9 §:n mukaisesti. Näiden selvitysten perusteella on voitava tehdä myös johtopäätös siitä, heikentääkö maakuntaaava todennäköisesti merkittävästi Natura-verkoston turvaamia luonnonarvoja. Tarvittaessa on siis tehtävä myös Natura-arviointi, joka ”sisältyy” MRL 9 §:n mukaisiin riittäviin selvityksiin. Natura-arvioinnin keskeinen tehtävä on tuottaa tarveharkintavaiheessa todetun epäilyksen sijaan perusteltu päätelmä siitä, ovatko mahdolliset vaikutukset merkittäviä vai eivät. Arviointi- ja lausuntomenettelyn perusteella on voitava todistaa, ettei kaavan toteutuminen merkittävästi heikennä Natura-alueen luonnonarvoja eli ettei suunnitelman hyväksymiselle ole LSL 66.1 §:n mukaista esteitä. Erityisesti kaivostoiminnalla ja ympäristövaikutuksiltaan merkittävän suurteollisuuden alueella on vaikutuksia Natura-alueisiin. Esimerkiksi Bolidenin alue rajautuu Rummelön-Harrbådan Natura-alueeseen ja Keski-

valmisteluvaiheesta. Kaavatyön aikataulua kuitenkin tarkistetaan kaavaluonnoksesta saadun palautteen pohjalta niin, että jatkovalmisteluun esim. tarvittaviin lisäselvityksiin varataan riittävästi aikaa. Keski-Pohjanmaan liitto pitää tärkeänä tiivistä yhteistyötä ELY-keskuksen kanssa kaavoituksen edetessä jatkossakin.

Selostukseen liitetään maakuntaaavayhdistelmäkartta ja 5. vaihekaava esityksen mukaisesti.

Keski-Pohjanmaan liikennejärjestelmäsuunnitelma kytketään maakuntaaavaan mahdollisimman tiiviisti aikataulujen ja aineistojen valmistumisen luomissa puitteissa.

Keski-Pohjanmaan litiumprovinssiin kuuluvista louhosalueista YVA:ssa esitetyt louhoset ovat tunnettuja malmipitoisuuksien puolesta niissä määrin, että kaivostoiminnan käynnistyminen on todennäköistä. YVA:ssa esitetyistä louhosalueista on olemassa riittävät selvitykset, joihin perustuen maakuntaaavaratkaisu on tehty. Muilta osin Keski-Pohjanmaan litiumprovinssin alueet sisältyvät kaivostoiminnan kehittämisen vyöhykkeeseen.

Maakuntaaavakartan merkinnän selitystä täydennetään esityksen mukaisesti.

Kaavan vaikutusten arviointia täydennetään esityksen mukaisesti.

<p>Pohjanmaan suunniteltu litiumprovinsi taas sijaitsee Vionnevan Natura 2000 -alueen läheisyydessä.</p> <p>Kaavan vaikutusarviointia tulisi täydentää Natura vaikutuksien arvioinnilla riittävässä laajuudessa. Niin Natura- kuin muiden luontovaikutuksien laadinnassa olisi syytä hyödyntää erillisiin hankkeisiin liittyvissä lupa-, YVA- ja kaavaprosessissa kerääntynyttä luontotietoa ja tehtyjä arviointeja. Mikäli olemassa olevia aineistoja ei esimerkiksi Natura -vaikutuksien arviointiin liittyen ole olemassa, pitäisi ne tuottaa vaihekaavaprosessin yhteydessä.</p> <p><u>Liikenne</u></p> <p>Kauppa, aluerakennetta ja kaivostoimintaa suunniteltaessa tulee huomioida niiden vaikutus liikennejärjestelmään ja liikennemäärien muutokseen. Edellä mainitut toiminnot tulevat mahdollisesti lisäämään varsin paljon seudullista ja pitkämatkaista liikennettä päätieverkolle, joka tulee huomioida tehtäessä liikenteellistä selvitystä kaavaprosessin edetessä.</p> <p>Aluerakennetta suunniteltaessa on hyvä ottaa huomioon liikennejärjestelmäsuunnitelma, jonka tekeminen on vasta aloitettu Keski-Pohjanmaalla.</p> <p>Perhon ja Toholammin kohdalla on jätetty esittämättä aiemmat ohikulkutieveraukukset, joiden poistamista esitetään vielä harkittavaksi. Ohikulkutieverauksia poistettaessa on hyvä huomioida pitkämatkaisen liikenteen toimivuus, turvallisuus ja kestävyys.</p> <p>Kaavakartalla aluemerkinän kohdalla olisi hyvä näyttää taustakartan tieverkko, joka helpottaa toimintojen sijoittumisen tarkastelua.</p>	<p>Jatkovalmistelussa hyödynnetään erillisiin hankkeisiin liittyvissä lupa-, YVA- ja kaavaprosesseissa kerääntynyttä luontotietoa ja tehtyjä arviointeja. Keski-Pohjanmaan liitto ehdottaa ELY-keskukselle aiheeseen liittyvää työneuvottelua ennen kaavaehdotuksen nähtäville asettamista.</p> <p>Kaavan jatkosuunnittelussa huomioidaan vaikutukset liikennejärjestelmään ja liikennemäärien muutokseen.</p> <p>Keski-Pohjanmaan liikennejärjestelmäsuunnitelman tulokset huomioidaan kaavan valmistelussa niissä määrin kuin aikataulujen puolesta on mahdollista.</p> <p>Pitkämatkaisen liikenteen toimivuuden, turvallisuuden ja kestävyuden parantamiseksi tehdään ja on suunniteltu tehtäväksi toimenpiteitä Perhon ja Toholammin keskustojen kohdalla teiden nykyisellä sijainnilla.</p> <p>Taustakartan tieverkko näytetään kaavakartalla esityksen mukaisesti.</p>
<p>10. Geologian tutkimuskeskus (GTK)</p> <p>Geologian tutkimuskeskus kiittää saadessaan mahdollisuuden lausua Keski-Pohjanmaan 5.vaihemaakuntakaavan luonnoksesta. Lausunto koskee kaavaluonnosta niiltä osin, jotka kuuluvat GTK:n asiantuntijoiden toimialaan eli kaivostoimintaa ja ampumaratoja käsitteleviin osiin.</p> <p><u>Kaivostoiminta</u></p> <p>GTK:n vuonna 2016 laatimassa Keski-Pohjanmaan mineraalipotentialiselvityksessä esitetyt alueet on esitetty kaavassa riittävässä laajuudessa. Lisäksi niillä mahdollisesti käynnistyvän kaivos- ja rikastustoiminnan vaikutukset ympäristöön ja alueen elinkeinotoimintaan on huomioitu asianmukaisesti. Myös selvitykseen esiintymäkortteina sisällytetyt mineralisaatiot on sisällytetty kaavaan "Kaivostoimintaan soveltuvana alueena".</p> <p>Alueena maakuntakaavaehdotukseen sisällytetty "kaivostoiminnan kehittämisen vyöhyke", on luonteeltaan "kehittämisperiaatemerkinä", joka siis osoittaa aluetta, johon kohdistuu "muussa suunnittelussa huomioon otettavia alueiden käytön ja yhdyskuntarakenteen kehittämistarpeita". Kaavaehdotukseen merkitty alue kattaa sen alueen, jolta nykytiedon valossa hyödyntämiskelpoisen mineraaliesiintymän löytäminen on todennäköisintä.</p>	<p>Merkitään tiedoksi.</p> <p>Merkitään tiedoksi.</p>

Kuitenkin esiintymiä etsitään ja voidaan löytää muualtakin (ks. esim. kaivosrekisterin karttapalvelu <http://gtkdata.gtk.fi/kaivosrekisteri/>, maakunnan alueelta). Tätä seikkaa olisikin syytä korostaa (esim. selostuksen kohdassa 4.3) toteamalla että: ”Kaivostoiminnan kehittämisen vyöhyke kuvaa aluetta jolta hyödyntämiskelpoisen mineraaliesiintymän löytäminen on todennäköisintä ja jossa siihen on syytä maakunnallisessa ja kunnallisessa päätöksenteossa varautua. Mutta se ei sulje pois kaivostoimintaa muilla alueilla, jos se on yhteen sovitettavissa tämän ja muiden lainvoimaisten kaavojen tavoitteiden kanssa.”

Ampumaradat

Sivulla 57 on arvioitu ampumaratojen vaikutusta maa- ja kallioperään, veteen, ilmaan ja ilmastoon. Ehdotamme, että lause ”Luotien ja haulien rapautuminen ja kulkeutuminen maaperässä on pääsääntöisesti hidasta” muutetaan muotoon ”Luotien ja haulien rapautuminen ja niistä irtoavien haitta-aineiden kulkeutuminen maaperässä on pääsääntöisesti hidasta”.

Sivulla 63 kerrotaan ampumaratojen haitallisten ympäristövaikutusten ehkäisemisestä. GTK:n tutkimuksissa on havaittu, että haulikkoradoilla pintamaan orgaanista aineista sisältävä kerros sitoo erityisesti lyijyä ja hidastaa haitta-aineiden kulkeutumista. Vanhoilla radoilla haulien pääasiallista putoamisaluetta ei todennäköisesti ole pinnoitettu niin että haulien poistaminen on mahdollista. Ehdotamme, että tämä tuodaan esiin esimerkiksi seuraavasti: ”Haulikkoradojen haulien putoamisalueen pintamaan orgaaninen kerros pyritään säilyttämään hyvässä kunnossa niin että orgaaniseen ainekseen sitoutuvien haitta-aineiden kulkeutuminen on hidasta, mikäli hauleja ei voida säännöllisesti poistaa putoamisalueelta.”

Selostusta täydennetään esityksen mukaisesti.

Selostusta täydennetään esityksen mukaisesti.

Selostusta täydennetään esityksen mukaisesti.

11. Keski-Pohjanmaan maakuntamuseo - K.H. Renlundin museo

Lausunnonle toimitetun 5. vaihekaavan osalta maakuntamuseo toteaa, että keskustatoimintojen ja palvelukeskusalueiden (C, c, ck) sekä taajamatoimintojen ja kyläalueiden (A, at) suunnittelumääräyksissä on hyvin huomioitu kulttuuriympäristön ja -maiseman huomioiminen alueiden tarkemmassa suunnittelussa. Taajamatoimintoja koskevassa vaikutusten arvioinnissa todetaankin, että taajamien ja kylien tiivistäminen ja täydentämien edellyttää huolellista yhteensovittamista. Lisäksi todetaan, että erityisesti kylissä, joihin sijoittuu valtakunnallisesti tai maakunnallisesti arvokkaita kohteita ja alueita täydennysrakentaminen edellyttää arvokkaiden ominaispiirteiden tunnistamista ja maankäytön harkittua yhteensovittamista. Edellä mainittua tunnistamista maakuntamuseo pitää erittäin tärkeänä, ja se edellyttää kaavoituksen yhteydessä inventointien laatimista, myös modernin rakennusperinnön osalta.

Vähittäiskaupan suuryksiköiden sijoitusvyöhykkeen vaikutuksia rakennettuun ympäristöön tulee maakuntamuseon näkemyksen mukaan vaihekaavan selostuksessa arvioida tarkemmin. Arvioinnissa on tärkeää pohtia Kokkolan osalta sitä, miten historiallinen kaupunkikeskusta pystytään pitämään elinvoimaisena ja vetovoimaisena. Suuryksiköiden ja niiden pysäköintialueiden sijainti vaikuttaa väistämättä myös kaupunki-

Merkitään tiedoksi.

Kaavaselostusta täydennetään suosituksella.

Vaikutusten arviointia täydennetään esityksen mukaisesti.

<p>ja taajamakuvaan ja edellyttää huolellista yhteensovittamista kulttuuriympäristö- ja maisema-arvojen kanssa.</p> <p>Maakuntamuseo huomauttaa, että myös teollisuusalueille sijoittuu teollisuushistoriaan ja -arkkitehtuuriin liittyviä arvokkaita kulttuuriperinnön ja -ympäristön kohteita. Maakuntamuseo esittää, että näidenkin alueiden suunnittelumääräyksiin lisätään kulttuuriperinnön huomioiminen tarkemmassa suunnittelussa.</p> <p>Ympäristövaikutuksiltaan merkittävien teollisuustoimintojen aluetta koskevaan vaikutusten arviointiin maakuntamuseo esittää huomioitavaksi, että Sannanrannan huvila-alue, joka on valtakunnallisesti merkittävä rakennetun kulttuuriympäristön kohde (RKY 2009) sijoittuu suurteollisuusalueesta ainoastaan noin 2 km:n etäisyydelle. Maakuntamuseo pitää etäisyyttä varsin pieneenä, joka tulisi huomioida suunnittelumääräyksessä.</p> <p>Kaivostoiminnan osalta vaikutuksista maisemaan, kulttuuriperintöön ja rakennettuun ympäristöön todetaan, että louhosalueiden sijoittuminen asuttujen alueiden ulkopuolelle ei aiheuta vaikutuksia. Rikastamojen osalta todetaan, että niiden mahdollinen sijoittuminen tiestön varsialueille muuttaa maisema taajama-alueiden ulkopuolella, mutta niiden ei arvioida aiheuttava seudullisia vaikutuksia. Avolouhosten todetaan muuttavan maisemaa paikallisesti siten, että maisema ei palaudu pitkälläkään aikavälillä. Kaivostoiminnan osalta tulee jatkosuunnittelussa kiinnittää huomioita mm. läjitysalueiden sijoittamiseen.</p> <p>Vaikkakin Museovirasto ottaa kantaa arkeologiseen kulttuuriperintöön, haluaa maakuntamuseo kaivostoiminnan kehittämisen vyöhykkeen osalta korostaa ajantasaisten inventointitietojen tärkeyttä muinaisjäännösten osalta. Maakunnan alueella on paljon inventoimattomia alueita, mikä tulee huomioida kaivostoiminta-alueiden täsmentyessä.</p>	<p>Jatkosuunnittelussa selvitetään mahdollisuus täydentää teollisuus- ja varastoalueiden suunnittelumääräystä.</p> <p>Jatkosuunnittelussa selvitetään mahdollisuus täydentää ympäristövaikutuksiltaan merkittävien teollisuustoimintojen alueen suunnittelumääräystä.</p> <p>Täydennetään kaavaselostusta oheisella huomiolla.</p>
<p>12. Metsähallitus</p> <p>Nyt laadinnassa oleva Keski-Pohjanmaan 5.vaihemaakuntakaavaluonnos antaa hyvät lähtökohdat tulevaisuuden jatkosuunnitteluun. Kaivostoiminnan mahdollistavilla merkinnöillä ”Kaivosalueeksi soveltuva alue” sekä ”Kaivostoiminnan kehittämisen vyöhyke” tulee suunnittelumääräykseen ja kehittämisperiaatteeseen Metsähallituksen näkemyksen mukaan kuitenkin lisätä huomio: ”Natura 2000 -alueiden läheisyyteen sijoittuvilla alueilla tulee varmistua siitä, ettei toiminta merkittävästi heikennä niitä luontoarvoja, joiden perusteella alue on sisällytetty Natura 2000 -verkostoon.”</p> <p>Metsähallituksella ei ole muilta osin lausuttavaa Keski-Pohjanmaan 5.vaihemaakuntakaavaluonnokseen. Metsähallitus pyytää vastinetta osoitteeseen kirjaamo@metsa.fi.</p>	<p>Suunnittelumääräystä ja kehittämisperiaatetta muokataan esityksen mukaisesti.</p> <p>Merkitään tiedoksi.</p>
<p>13. Museovirasto</p> <p>Vaihemaakuntakaavan taustalla on Keski-Pohjanmaan maakuntasuunnitelma 2040 ja maakuntaohjelma 2018-2021. Uudistetut valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet ovat olleet voimassa 1.4.2018 lähtien. Vaihemaakuntakaavan kulttuuriarvot sisältyvät uusien alueidenkäyttötavoitteiden kohtaan elinvoimainen luonto- ja kulttuuriympäristö sekä luonnonvarat. Keski-Pohjanmaan kehityskuva 2040 on käsitelty maakuntavaltuustossa 11/2016. Sen tavoitteellinen aluerakenne</p>	

ohjaa osaltaan maakuntakaavan valmistelutyötä. Kehityskuvat on esitetty seuraavista osa-alueista: tieverkon täydennystarve, tiivis asutus, loma-asutuksen vyöhyke, teollisuus-/työpaikka-alue, kehittämiskäytävät, kaivostoiminnan vyöhyke, matkailualueet, kansainväliset yhteydet, pohjavesivarannot, maa- ja biotalousalue ja tuulivoimavyöhyke. Kaavatyön taustaksi on tehty myös selvitys Aluerakenne Keski-Pohjanmaalla (2018). Lisäksi vaihemaakuntakaavan taustaksi on tehty Keski-Pohjanmaan mineraalipotentiali – aineistopohjainen selvitys (GTK 2016).

Museovirasto on kommentoinut 5. vaihemaakuntakaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa 9/2015. Taajamatoiminnot ja kyläalueet ovat olleet mukana 1. ja 3. vaihemaakuntakaavassa. Nyt esillä olevassa kaavaluonnoksessa em. toimintoja päivitetään ja ne ovat osa esitettävää aluerakennetta.

Kulttuuriympäristöarvojen tunnistaminen ja huomioiminen on tiivistetty suunnittelumääräyksiin. Keskustatoimintojen (C) ja taajamatoimintojen (A) suunnittelumääräys kohdentaa huomion kaupunkikuvaan, kulttuuriympäristön arvoihin, saavutettavuuteen sekä alueen liittymiseen muuhun taajamarakenteeseen. Kylien (t) kohdalla kulttuuriympäristön arvot vahvistavat kylä- ja maisemakuvaa. Taajamien rakentamista tiivistämällä huomioidaan niiden ulkopuolella sijaitsevia maisemakokonaisuuksia, maatalousalueita ja luontoarvojen kannalta merkityksellisiä alueita kuten kaavaselostuksessa todetaankin. Uudisrakentaminen ja kulttuuriympäristöarvojen yhdistäminen vaatii yhteensovittamista maisemassa sekä mikro-että makrotasolla.

Keski-Pohjanmaalla on merkittäviä mineraaliesiintymiä, joiden hyödyntämistä ja jalostusta on tutkittu vuosikymmenien ajan. Esimerkiksi litiumspodumeeniesiintymät ovat Euroopan mittakaavassa merkittäviä. Kaivostoiminnan kehittämisyöhykkeeksi esitetty alue (tiheä, punainen pystyviivitus) on laaja ulottuen Kokkolan, Kaustisen, Vetelin, Halsuan, Toholammin, Kannuksen ja Lestijärven kuntien alueelle.

Kulttuuriympäristöarvoja tunnetaan kaivostoiminnan kehittämiseen merkityltä alueelta. Samoin kaivosalueeksi (ek) soveltuvia paikkoja on alueilla, missä sijaitsee kiinteitä muinaisjäännöksiä. Kaivosalueeksi osoitetaan Syväjärven, Rapasaaren ja Outoveden litiumesiintymiä jo aiemmin 3. vaihemaakuntakaavassa esitettyjen Koivusaarennevan, Kairinevan, Läntän ja Peränevan lisäksi. Kaivostoiminnan suhde sekä tunnettuun että potentiaaliseen arkeologiseen kulttuuriperintöön tulee selvittää suunnitteluvaiheessa, jotta muuttuvan maankäytön vaikutuksia voidaan arvioida. Kaavaselostuksessa todetaan, ettei kaivostoiminnasta aiheudu seudullisia vaikutuksia kulttuuriperintöön. Museovirasto ehdottaa kaavaselostusta muutettavaksi niin, että maakuntakaava ohjaa laatimaan kaivostoiminnan kehittämiseen varatuilla alueilla riittävät kulttuuriperinnön inventoinnit muuttuvan maankäytön suunnitteluvaiheessa. Ajantasaisen tiedon perusteella on mahdollista arvioida, millaisia vaikutuksia kaivostoiminnasta ja siihen liittyvästä maankäytöstä (kaivostoiminta, tieverkko jne.) kohdistuu kulttuuriperinnölle. Kaivostoimintaa koskeviin suunnittelumääräyksiin pyydetään lisäämään maininta (erityisesti arkeologisesta) kulttuuriperinnöstä ja sen huomioimisesta muuttuvan maankäytön yhteydessä.

Ympäristövaikutuksiltaan merkittävien teollisuustoimintojen alue (TT) muodostuu Kokkolan satamasta ja suurteollisuuden alueesta.

Merkittään tiedoksi.

Kaavaselostusta muutetaan ehdotuksen mukaisesti.

Jatkosuunnittelussa huomioidaan (arkeologinen) kulttuuriperintö muuttuvan maankäytön yhteydessä.

<p>Satamaa lähimmät hylkykohteet ovat Harrinniemen edustalla, josta tunnetaan kaksi kiinteäksi muinaisjäännökseksi luokiteltavaa hylkykohdetta sekä kaksi vedenalaista irtolöytöpaikkaa. Kaavaselostuksessa on oikein todettu, ettei merialueen arkeologisesta kulttuuriperinnöstä ole alueelta kattavaa tietoa, jolloin teollisuustoiminnan laajentuminen merialueelle saattaa vaikuttaa vedenalaiseen kulttuuriperintöön. Tämä on ehkäistävissä hyvissä ajoin ennen hankesuunnittelua tehtävillä vedenalaisen kulttuuriperinnön inventoinneilla ja kartoituksilla. Vedenalaisen kulttuuriperinnön selvitykset on kohdistettava kaikille merialueille, joille suunnitellaan muuttuvaa maankäyttöä. Todettakoon vielä, että sataman ja suurteollisuusalueen läheisyydessä sijaitsee RKY-kohde Sannanrannan huvila-alue (http://www.rky.fi/read/asp/r_kohde_det.aspx?KOHDE_ID=4524). Edellä esitetyt seikat huomioiden Museovirasto pyytää lisäämään suunnittelumääräyksiin kulttuuriympäristöarvojen huomioimisen.</p> <p>Kaavaluonnokseen sisältyy maakunnallisesti merkittävät ampumaratakeskukset (ea). Seudullisesti merkittävänä ja nyt myös omalla merkinnällä osoitettuna on Houraatin ampumarata (joka on esitetty jo 3. vaihemaakuntakaavassa Houraatin virkistyskohteen yhteydessä).</p> <p>Vuonna 2016 vahvistetun Keski-Pohjanmaan maakuntakaavan teemana olivat tuulivoimarakentamiselle soveltuvat alueet sekä maisema ja kulttuuriympäristö (pois lukien arkeologinen perintö).</p> <p>Keski-Pohjanmaalla on 22 valtakunnallisesti merkittävää rakennuttua kulttuuriympäristöä (RKY), sillä Riipan rautatiepysäkkiin kuulunut asemarakennus on siirretty toisaalle vuonna 2019. Valtakunnallisiksi maisema-alueiksi on ehdotettu Perhonjokilaakson viljelymaisemaa, Lestijokilaakson kulttuurimaisemaa ja Vattajan rantamaisemia. Valtakunnallisesti ja maakunnallisesti merkittävät maisema-alueet, rakennetun kulttuuriympäristön kohteet ja tiet on merkitty esillä olevaan vaihekaavojen yhdistelmäkarttaan. Yhdistelmäkarttaan on merkitty myös arkeologisen kulttuuriperinnön kohteita sinisillä, mutta siihen ei ole merkitty kaikkia maakunnan tunnettuja muinaisjäännöksiä. Ajantasaiset tiedot tunnetusta arkeologisesta kulttuuriperinnöstä on saatavissa kaikille avoimesta kulttuuriympäristön palveluikkunasta (www.kyppi.fi) ja Museovirasto ehdottaa, että tietojen saatavuus kulttuuriympäristön palveluikkunasta (www.kyppi.fi) mainitaan myös kaavaselostuksessa.</p> <p>Kaavaselostuksen luku 8 arvioi kaavan vaikutuksia. Alaluvussa 8.9. on arvioitu kaavan vaikutuksia kaupunkikuvaan, maisemaan, kulttuuriperintöön ja rakennettuun ympäristöön. Todettakoon, että keskustatoimintojen ja palvelukeskusalueiden (C, c, ck) sekä taajamatoimintojen ja kyläalueiden (A, at) suunnittelumääräykset huomioivat hyvin kulttuuriympäristön ja –maiseman arvot alueiden yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa. Museovirasto pitää tärkeänä kulttuuriympäristöarvojen tunnistamista sekä olemassa olevan tiedon että muuttuvan maankäytön suunnitteluvaiheessa tehtävien inventointien avulla.</p>	<p>Jatkosuunnittelussa huomioidaan (arkeologinen) kulttuuriperintö muuttuvan maankäytön yhteydessä.</p> <p>Merkitään tiedoksi.</p> <p>Kaavaselostukseen lisätään maininta esityksen mukaisesti.</p> <p>Merkitään tiedoksi.</p>
<p>14. Puolustusvoimat, 2. logistiikkarykmentti</p> <p>2. Logistiikkarykmentti puolustusvoimien alueellisena edunvalvojana ei näe omalta osaltaan estettä kaavan jatkotyölle. K-Pohjanmaan 5. vaihemaakuntakaavan kaavaselostuksessa s. 21 kohdassa 4.4 Ampumaradat kohdassa todetaan mm, että</p>	<p>Merkitään tiedoksi.</p>

<p>puolustusvoimien ampumarata-alueet on jätetty tarkastelun ulkopuolelle.</p> <p>Rakennus- ym. töitä tehtäessä tulee huomioida alueella ja läheisyydessä mahdollisesti olevat kaapelilinjat. Mahdollisten puolustusvoimia palvelevien kaapelilinjojen sijainti tulee selvittää hyvissä ajoin, vähintään kymmenen (10) työpäivää ennen aiottua rakentamista Suomen Turvallisuusverkko Oy:ltä (STUVE), jolta on myös pyydettyä kaavoitukseen ja maankäyttöön liittyen lausunto osoitteesta: asiakaspalvelu.stuve@erillisverkot.fi. Erillisverkko-konsernin vaihe on 029 444 0500. Puolustusvoimien kaapelinäytöt tilataan Johtotieto Oy:ltä, Seutulantie 3-5 B, 04410 Järvenpää, p. 080012600, sähköposti: info@johtotieto.fi. Jatkotyöskentelyssä toimenpiteistä mahdollisesti aiheutuvien olemassa olevien kaapelireittien siirtojen, kaapeleiden rakentamisen aikaisten suojaamisen tai muiden muutosten osalta kustannukset on kohdennettava muutoksen aiheuttajalle.</p> <p>Alueellisia yhteyshenkilöinä maankäyttö- ja kaavoitusasioissa toimivat kiinteistöpäällikkö insinöörikomentajakapteeni Tapani Rantio p. 0299 572 263 ja kiinteistötekniikko Kai Hyytiäinen p. 0299 572 264.</p> <p>Lausuntopyynnöt ja kutsut neuvotteluihin tulee lähettää sähköpostilla, kirjaamo.2logr@mil.fi tai 2. Logistiikkarykmentin esikunta (2LOGRE), PL 1000, 20811 TURKU, katuosoite Rykmentintie 15, 20810 Turku. Tuulivoimahankkeisiin liittyvät lausuntopyynnöt pyydetään toimittamaan Pääesikunnalle osoitteella kirjaamo.pe@mil.fi tai Pääesikunta, PL 919, 00131 Helsinki. Lisätiedot / tiedustelut osoitteella "tuulivoimalausunnot@mil.fi" Pääesikunnassa tuulivoima-asiaa hoitaa Pääesikunnan operatiivinen osasto, insinööri (AMK) Jussi Karhila puh. 0299 800 (puolustusvoimien vaihe).</p>	
<p>15. Väylävirasto</p> <p>Maakuntakaavassa ei käsitellä liikennettä, mutta kaupaa, aluerakennetta ja kaivostoimintaa suunniteltaessa tulee huomioida niiden vaikutus liikennejärjestelmään ja liikennemäärien muutokseen. Edellä mainitut toiminnot saattavat lisätä liikennettä merkittävästi tieverkolla, ainakin paikallisesti. Kaavoituksen edetessä tulee arvioida kaavan aiheuttamat liikenteelliset vaikutukset. Keski-Pohjanmaalla on käynnistynyt maakunnan liikennejärjestelmäsuunnitelman valmistelu, sen tulokset on syytä huomioida maakuntakaavaa valmisteltaessa.</p> <p>Perhon ja Toholammin kohdalta on poistettu voimassa olevassa maakuntakaavassa esitetyt ohikulkutievaraukset. Tievarausten poistaminen on syytä perustella maakuntakaava-aineistossa.</p>	<p>Vaikutusten arviointia täydennetään kaupan, aluerakenteen ja kaivostoiminnan liikenteellisten vaikutusten osalta. Keski-Pohjanmaan liikennejärjestelmäsuunnitelman tuloksia hyödynnetään mahdollisimman kattavasti prosessien aikataulujen puitteissa.</p> <p>Kaavaselostusta täydennetään esityksen mukaisesti.</p>

Naapurimaakuntien ja -kuntien lausunnot (5 kpl)

<p>16. Alajärven kaupunki, tekninen lautakunta</p> <p>Alajärven kaupungin teknisellä lautakunnalla ei ole nähtävillä olevasta aineistosta lausuttavaa.</p>	<p>Merkitään tiedoksi.</p>
---	----------------------------

<p>17. Etelä-Pohjanmaan liitto</p> <p>Etelä-Pohjanmaan liitto kiittää lausuntopyyntöä ja toteaa aineistoon tutustuttuaan, ettei sillä ole tarpeen lausua Keski-Pohjanmaan 5. maakuntakaavan luonnoksesta.</p>	<p>Merkitään tiedoksi.</p>
<p>18. Keski-Suomen liitto</p> <p>Keski-Suomen liitolla ei ole huomautettavaa kaavan laadintaan.</p>	<p>Merkitään tiedoksi.</p>
<p>19. Pohjanmaan liitto</p> <p>Pohjanmaan liitto kiittää mahdollisuudesta lausua Keski-Pohjanmaan 5. vaihemaakuntakaavan valmisteluaineistosta.</p> <p>Pohjanmaan maakuntakaavaehdotuksessa 2040 on kehittämisperiaatemerkinnoilla osoitettu kolme maakuntarajat ylittävää kehitysvyöhykettä, joista yksi on Pietarsaaren-Kokkolan kehittämisvyöhyke. Se perustuu Pietarsaaren ja Kokkolan yhteiseen työssäkäyntialueeseen. Suunnittelumääräyksessä sanotaan, että vyöhykettä tulee kehittää siten, että vyöhykkeellä edistetään pendelöintiä. Keski-Pohjanmaan 5. vaihemaakuntakaavaluonnoksen kaavaselistuksesta ei käy ilmi, miten Pietarsaaren-Kokkolan yhteinen työssäkäyntialue on huomioitu vaihemaakuntakaavan aluerakenteen ja kaupan palveluverkoston määrittelyssä.</p> <p>Pohjanmaan maakuntakaavaehdotuksessa 2040 osoitetaan seudullinen ampumarataverkosto, johon kuuluvat ampumaradat, joilla laukausten määrä on yli 10 000 vuodessa. Ampumarataselvityksen yhteydessä tehtiin saavutettavuusanalyysi (30:n ja 40 minuutin saavutettavuusalue). Tässä huomiottiin myös Keski-Pohjanmaalla sijaitsevat Vaasantien ampumarata (20 000–30 000 laukausta vuodessa) ja Kaustisen ampumarata (35 000 laukausta vuodessa), koska ne vaikuttavat ampumaratojen saavutettavuuteen myös Pohjanmaalla. Keski-Pohjanmaan 5. maakuntakaavalle asetettu tavoite oli tutkia seudullisesti merkittävät ampumaradat ja osoittaa ne maakuntakaavaan. Vaihemaakuntakaavaluonnoksessa on osoitettu ainoastaan Houraatin ampumarata. Kaavaselistuksesta ei käy ilmi perustelut tähän ratkaisuun.</p> <p>Keski-Pohjanmaan 5. vaihemaakuntakaavaluonnoksessa on kehittämisperiaatemerkinnoilla osoitettu kaksi suurta kaivostoiminnan kehittämiseen soveltuvaa vyöhykettä. Toinen niistä ulottuu Pohjanmaan maakuntarajaan, samoin yksi kaivosalue. Pohjanmaan liitto ehdottaa, että kehittämisperiaatteeseen lisätään, että mineraalivarojen hyödyntämistä edistetään yhteistyössä naapurimaakuntien kanssa. Pohjanmaan liitolla ei ole muuta lausuttavaa Keski-Pohjanmaan 5. vaihemaakuntakaavan valmisteluaineistosta.</p>	<p>Keski-Pohjanmaan liitto pitää tärkeänä huomioida ylimaakunnalliset kehittämisvyöhykkeet kuten Pietarsaaren-Kokkolan kehittämisvyöhykkeen. 5.vaihemaakuntakaava aluerakenteen osalta keskittyy kuitenkin päivittämään vain keskusverkon, taajama-, kylä- ja teollisuusalueet, ei kehittämisvyöhykkeitä. Kaupan palveluverkoston määrittelyssä ja mitoituksessa on huomioitu Pietarsaaren seutu. Kaavaselistusta täydennetään esityksen mukaisesti.</p> <p>Kaavaselistuksen suunnitteluratkaisun perusteluita täydennetään kaavaehdotukseen. Jatkosuunnittelussa seudullisesti merkittävien ampumaratojen osoittamiseksi laaditaan ampumaratojen kehittämissuunnitelma ampumaratalain mukaisesti. Kehittämissuunnitelma on jatkoa ampumarataselvitykselle, joka on maakuntakaavaa varten laadittu vuonna 2016.</p> <p>Kehittämisperiaatetta täydennetään esityksen mukaisesti.</p>
<p>20. Pohjois-Pohjanmaan liitto</p> <p>Keski-Pohjanmaalla maakuntakaavoitus laaditaan vaihemaakuntakaavoituksen periaatteella. Se on maankäyttö- ja rakennuslain mukainen ratkaisu. Keski-Pohjanmaan kokonaismaakuntakaava on laadittu 3.vaihemaakuntakaavalla ja sen jälkeen on tehty vaihemaakuntakaavojen täydennyksiä ja päivityksiä. Kokonaisuuden kannalta ja maakuntakaavan ohjausvaikutus huomioiden harkinnan arvoinen olisi voinut olla myös kokonaismaakuntakaavallinen tarkastelu.</p>	<p>Merkitään tiedoksi.</p>

Maakuntakaavan on perustuttava riittäviin ja ajantasaisiin selvityksiin. Toimintaympäristössä on tehty laajakantoisia ja suuria ratkaisuita esimerkiksi sosiaali- ja terveystalouden järjestämisessä, mikä vaikuttaa keskeisesti maakunnan aluerakenteeseen. Maankäytössä on edelleen pitäydytty maakuntakeskusta ja jokilaaksoja painottavassa periaatteellisessa ratkaisussa. Ennakoitavissa on, että palveluiden käyttö ja tarpeet ja siten mitoitukset sekä ihmisten ja tavaran liikkuminen ovat merkittäviä tulevaisuuden tekijöitä ja niissä on edessä suuria haasteita. Niihin olisi mahdollista esittää pitkänaikavälin ratkaisuita erityisesti strategisessa maankäytön suunnittelussa.

Kaupan suuryksiköiden mitoituksen tarkastelu vastaamaan muutama vuosi sitten uudistettua lainsäädäntöä on tarkoituksenmukaista. Merkitsevä kaavaohjauksen kannalta on eräiden vähittäiskaupan suuryksiköiden km-vyöhykkeiden rajaukset ja esimerkiksi kunnallisen rakennusvalvonnan näkökulmasta suunnittelumääräys. Pohjois-Pohjanmaalla ei ole enää vastaavaa merkintää kuin kaavaluonnoksessa esitetty palvelukeskus ck-merkintä.

Elinkeinotoiminnassa on kaava-asiakirjojen perusteella pyritty 'mahdollistavaan' alueidenkäyttöön. Keski-Pohjanmaan litiumprovinssi on merkittävä litiumin kaivostoiminnan ja arvoketjun näkökulmasta. Kaivostoiminnan kehittämisen vyöhykkeen kehittämisperiaatteet voisi harkita vastaamaan tausta-aineistoksi laadittua Keski-Pohjanmaan litiumklusterin masterplanina. Yksityiskohtana mainittakoon myös, että (seudullisten) teollisuusalueiden osoittaminen kaavaluonnoksessa poikkeaa keskeiseltä osin esimerkiksi Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaavasta.

Ampumaratalaki toi uudenlaisia vaatimuksia ja osin velvoitteita myös maakunnan liitolle. Myönteistä on, että Pohjanmaan maakunnan ovat laatineet yhteisen selvityksen asiasta. Selvitys tuo esiin keskeisiä taustatietoja kaavaratkaisun tueksi ja kohdekortit ovat ansiokkaita. Maakuntakaavaluonnos perustuu yhden ampumaradan (ea) merkitsemiseen koko maakunnan alueella. Se voi osoittautua osin kestävämmäksi ratkaisuksi.

Pohjois-Pohjanmaan liitolla ei ole huomautettavaa maakuntarajojen yli tulevista merkinnöistä eikä vaikutuksista.

Merkitään tiedoksi.

Yhteisöjen, yhdistysten ja muiden osallisten mielipiteet (8 kpl)

21. Kaustisen Pohjan-Veikot ry

Kaustisen Pohjan-Veikkojen ampumajaosto haluaa tuoda esille, että Kruupakan ampumarata on aktiivisessa käytössä. Haulikkoradalla on järjestetty SM-kilpailuja, järjestetään kansallisia kilpailuja ja radalla on kesäaikaan yleisiä harjoitusvuoroja yleensä kolme kertaa viikossa. Rata on auki niin jäsenilleen kuin muillekin ammunnan harrastajille ja metsästäjille. Jäsenet osallistuvat aktiivisesti kansallisiin, aluemestaruus- ja suomenmestaruus -kilpailuihin sekä osa jopa kansainvälisellä tasolla järjestettäviin kilpailuihin. Metsästäjille harjoittelumahdollisuuden järjestäminen on erittäin tärkeää koska eettisen ja turvallisen ampumalaukauksen perusedellytyksenä on aktiivinen ampumarajoittelu.

Seudullisesti merkittävien ampumaratojen osoittamiseksi laaditaan ampumaratojen kehittämissuunnitelma ampumaratalain mukaisesti. Kehittämissuunnitelma on jatkoa ampumarataselvitykselle, joka on maakuntakaavaa varten laadittu vuonna 2016. Ampumarataselvityksen perusteella Kaustisen ampumarata on yksi Keski-Pohjanmaan merkittävimmistä radoista. Lausunnossa esitetyt tiedot radan käytöstä huomioidaan jatkosuunnittelussa.

<p>Ampumaharrastus ja metsästys ovat merkittäviä harrastuksia maaseudulla, joten Kruuppakan ampuradan merkitseminen maakuntakaavaan ja näin ollen harrastusten, ampuradalla harjoittelun ja kilpailutoiminnan jatkumisen varmistaminen tulevaisuudessa on erittäin tärkeää.</p>	<p>Jatkosuunnittelussa selvitetään Kruuppakan ampumaradan merkitsemisen edellytykset maakuntakaavaan.</p>
<p>22. Keski-Pohjanmaan yrittäjät ry</p> <p>Keski-Pohjanmaan yrittäjät esittää lausunnossaan lisättäväksi seuraavat kohdat kaavaselostukseen:</p> <p>Keski-Pohjanmaa maakuntana</p> <p>Vuonna 2040 Keski-Pohjanmaa on hyvinvoiva kasvun maakunta</p> <p>Keski-Pohjanmaan maakunnan menestys pohjautuu hyvinvointiin ja kasvuun:</p> <ul style="list-style-type: none"> - monipuolisen kasvun ja kilpailukyisen alueen toimintaedellytysten turvaamiseen sekä edelleen kehittämiseen. Kasvua ja elinvoimaa maakuntaan luovat kilpailukyinen, monipuolinen ja kansainvälistyvä elinkeino- ja yritystoiminta, vahvana veturinaan keskuskaupunki Kokkola, sen suurteollisuus, monipuolinen pk-yrityskenttä sekä elinvoimainen maatalous. - hyvinvoivan elinympäristön, vahvan yhteisöllisyyden, vetovoimaisen sekä kulttuuriperinteiltään rikkaan alueen kehittämiseen. Alueen menestyminen ja vetovoimaisuus tuottavat alueelle hyvin-vointia, joka kanavoidaan alueen asukkaiden hyväksi monipuolisten palveluiden kautta <p>Menestyksen avaimia Keski-Pohjanmaan hyvinvointiin ja kasvuun ovat vahvat yhteistyön perinteet – yhdessä tekemisen meininki, vahva yhteisöllisyys ja toisista huolehtiminen sekä vetovoimaisen toiminta- ja elinympäristön kehittyminen alueelle. Keskipohjalainen identiteetti ja rikas kulttuuriperinne kokoavat ihmiset ja yhteisöt yhteisten tavoitteiden taakse myös maakuntarajojen ulkopuolelta.</p> <p>Hyvinvoiva kasvun maakunta muodostuu kolmen avaintekijän kautta: osaaminen, kilpailukyky ja saavutettavuus. Läpileikkaavina toimintoina ovat maaseutu, kansainvälisyys ja veto-, ja pitovoima, jotka ovat tavoitteiden toteuttamisen mahdollistajia jokaisessa kolmessa avaintekijässä.</p> <p>3.1. Keski-Pohjanmaa vuonna 2040; strateginen visio - tulisi lisätä;</p> <p>... yhteistyön perinteet – yhdessä tekemisen meininki, vahva yhteisöllisyys ja toisista huolehtiminen sekä vetovoimaisen toiminta- ja elinympäristön kehittyminen alueelle. Tiivis yhteistyö naapurimaakuntien kanssa erityisesti elinkeino- ja yrittäjäysshankkeissa tuottavat tuloksia.</p> <p>Hyvinvoiva kasvun maakunta muodostuu neljän avaintekijän kautta: yrittäjyys, osaaminen, kilpailukyky ja saavutettavuus.</p> <p>3.2. Keski-Pohjanmaan tavoitteellinen aluerakenne vuonna 2040 – tulisi lisätä</p> <p>Kokkolan suurteollisuusalueella toimii Pohjois-Euroopan suurin epäorgaanisen kemian keskittymä ja metalliteollisuuden yrityksiä. Suurhankkeiden ja matkailun osalta tiivis yhteistyö maakunnan pohjoiseen suuntaan Oulun Eteläisen alueen kanssa on tiivistä.</p>	<p>Merkitään tiedoksi ja täydennetään kaavaselostukseen soveltuvin osin.</p>

3.2. Keski-Pohjanmaan tavoitteellinen aluerakenne vuonna 2040 – tulisi lisätä

Maakunnasta on tunnistettu kolme erityisesti matkailuelinkeinon kehittämiseen tukeutuvaa aluetta, joista yksi, ”ankkuri”, sijoittuu Kokkolan edustan saaristoon ja rannikolle, toinen, ”viulu”, Kaustinen-Veteli -jokilaaksoon ja kolmas, ”metsäpeura”, Lestijärvi-Halsua-Perho -metsämaille. Loma- ja kausiasumisen alueet sijoittuvat rannikon ohella maakunnan suurimpien järvien Lestijärven, Ullavan järven ja Halsuan järven rannoille. Lisäksi tiivis yhteistyö merkittävästi kasvavan Kalajoen ja Kalajoen matkailun kanssa tuottaa alueelle kansainvälisiä matkailupalveluita.

4. MAAKUNTAOHJELMAN KEHITTÄMISTEEMAT JA TOIMENPITEET

4.1. Maakuntaohjelman rakenne ja kehittämisteemat

Hyvinvoivan kasvun maakunnan kaavioon on edelleen lisättävä ”Yrittäjyyslaatikko”

Keski-Pohjanmaan kaupan palveluverkon mitoitusselvityksen loppuraportista nostoja:

Seuraava lause koskettaa kaikkia kaupunkeja ja kuntia: Toinen vähittäiskaupan sijainnin ohjauksen keskeinen tavoite on keskusta-alueiden aseman tukeminen kaupan sijaintipaikkana. Keskusta-alueilla on tyypillisesti monipuolinen palvelutarjonta, asutusta ja hyvät liikenneyhteydet ympäröiviltä asuinalueilta eri liikennemuodoilla. Maankäytön suunnittelulla tulee luoda edellytykset kaupallisten palvelujen tarjonnalle keskusta-alueilla ja toisaalta edistää keskusta-alueiden olemassa olevan palvelutarjonnan säilyttämistä ja kehitysmahdollisuuksia.

Sekä: Suunnitellulla maankäytöllä ei saa olla merkittäviä haitallisia vaikutuksia keskusta-alueiden kaupallisiin palveluihin ja niiden kehittämiseen. Arvioitaessa suunnitteluratkaisun vaikutuksia keskustan kaupallisiin palveluihin otetaan huomioon muun muassa kaupan laatu. - kaavassa osoitettavien kaupan alueiden on mahdollisuuksien mukaan oltava saavutettavissa joukkoliikenteellä ja kevyellä liikenteellä. Tavoitteena on, että paljon liikennettä aiheuttavat vähittäiskaupan toiminnot (päivittäistavarakaupat ja kauppakeskukset) sijoittuisivat niin, että niihin on mahdollista päästä henkilöauton ohella myös joukkoliikenteellä ja kevyellä liikenteellä. - suunnitellun maankäytön on edistettävä sellaisen kaupan palveluverkon kehitystä, jossa asiointimatkojen pituudet ovat kohtuullisia ja liikenteen haitat mahdollisimman vähäisiä. Liikenteellisten vaikutusten arvioinnissa korostuvat palvelujen etäisyys asutuksesta, mahdollisuus käyttää eri liikkumismuotoja ja muut seikat, jotka vaikuttavat liikenteen määrään (mm. kaupan laatu ja siitä aiheutuva asiointitiheys).

Merkittään tiedoksi.

23. Pohjanmaan kauppakamari

Keski-Pohjanmaan 5. vaihemaakuntakaava koostuu kaupan palvelurakenteen ja mitoituksen ajantasaistamisesta, ampumaratalain huomioimisesta, yhdyskuntarakenteen sekä liikenneverkon kehittämisperiaatemarkintöjen tarkentamisesta ja kaivostoiminnan sekä suurteollisuuden jätehuollon edellytysten tarkistamisesta Keski-Pohjanmaan maakuntakaavassa.

Kaavan laatimisprosessi on ollut pitkä, ja valmistelun taustalla on hyödynnetty laajasti erilaisia selvityksiä ja ennusteita. Tästä huolimatta tulevaan sisältyy aina epävarmuustekijöitä – tämän

<p>vuoksi onkin tärkeää, että kaava on luonteeltaan mahdollistava eli hyvälle suunnittelulle raamit antava kaavoituksen ohje. Pohjanmaan kauppakamarin palveluvaliokunta on käsitellyt asiaa kokouksessaan 15.5.2019 ja keskittyy lausunnossaan Kokkolan kaupallisten palveluiden sijoittumiseen.</p> <p>Kaupan palvelurakenne tulee edelleenkin kehittymään siten, että suuryksiköt hakeutuvat sinne, missä isommat asiakasvirrat ovat. Kaupan koko tulee myös jatkossakin siirtymään kohti suurempia yksiköitä. Tämän lisäksi on kuitenkin huomioitava, että varsinkin alkutuotantovaltaisilla seuduilla tarvitaan jatkossakin tilaa vievää kauppaa. Kauppakamari pitää hyvänä, että Keski-Pohjanmaan kaupan jatkuvan kehittymisen ja elinkeinoelämän kilpailukyyn mahdollisuudet halutaan ylläpitää maakuntakaavassa.</p> <p>Vuonna 2012 Keski-Pohjanmaalla vähittäiskaupan kerrosala oli 301 600 k-m². Kokonaismitoitukseksi esitetään maakuntakaavassa vuodelle 2030 noin 490 000 k-m². Lisää tilaa vähittäiskaupalle olisi siten luvassa yli 62 % nykyiseen verrattuna. Kauppakamari katsoo, että se on riittävä, mikäli nykyiset asukasmääräennusteet kehittyvät ennusteen mukaisesti. Kaupan neliömääriä arvioitaessa neliöistä suurin osa tulee keskittymään maakuntakeskus Kokkolaan ja on tärkeää, että kaavassa on riittävästi kaupalle osoitettua maa-alaa.</p> <p>Kokkolassa keskustatoimintojen alue on määritelty kaavassa riittävän väljästi. Vähittäiskaupan suuryksiköiden sijoitusvyöhyke mahdollistaa hyvin esimerkiksi suuryksiköiden sijoittumisen Jyväskyläntien varteen molemmille puolin.</p>	<p>Merkitään tiedoksi.</p> <p>Merkitään tiedoksi.</p> <p>Merkitään tiedoksi.</p> <p>Merkitään tiedoksi.</p>
<p>24. Räyriingin kylätoimikunta</p> <p>Räyriingin kylätoimikunta esittää suullisesti jätetyssä mielipiteessään, että Räyrinki on yhtenäinen kokonaisuus Räyriinginjärven ympärillä, johon kuuluu sekä Isokylän että Ahonpuoli järvestä. Tarkasteluissa tulisi huomioida koko alue, ei ole tarvetta erotella alueita. Räyriinginjärven ympärys on kokonaan vakituista tai loma-asutusta. Räyriingin taajamatoimintojen alueena osoitettu alue on Räyriingin ydinalue, johon sijoittuu tiivein asutus ja palvelut, mutta majoitustoimintaa on laajemmalla alueella.</p>	<p>Maakuntakaavoitusta varten laaditun Keski-Pohjanmaan aluerakenne (2018) -selvityksen tarkastelut on laadittu Suomen Ympäristökeskuksen YKR -aineistoa käyttäen, jossa on esitetty aluerajaukset kattavasti taajamille ja kylille koko Suomesta. Räyriingin alue on aineistossa luokiteltu kyläksi ja rajautuu kahteen osaan Räyriinginjärven ympärillä. Aluerajaus muodostuu mm. asutuksen tiheyden perusteella. Muuta, vastaavat tiedot sisältävää, aineistoa ei ole käytettävissä koko maakunnan alueelta.</p>
<p>25. Suomen Ampumaurheiluliitto</p> <p>Suomen Ampumaurheiluliitto esittää lausuntonaan seuraavaa:</p> <p>Aseen hallussapitoluvan haltijoita on Suomessa arviolta noin 600 000 ja lupia yhteensä yli 1,5 miljoonaa (Sisäministeriö 2018). Ampumaratoja käyttävät ampumaurheilijat, metsästäjät, virkistysampujat, muut ampumista harrastavat, varusmiehet, reserviläiset sekä ammatissaan ampumataittoa tarvitsevat. Ampumaratoja tarvitaan, jotta ammuntaa harrastavilla on mahdollisuus ampua ja kehittää taitojaan jo eettisen metsästyksenkin edellyttämälle tasolle sekä täyttää lakisääteiset velvoitteet valvotuissa, turvallisissa ja tarkoituksenmukaisissa olosuhteissa. Monilla ampumaharrastajilla on ampuma-aselain mukainen velvollisuus osoittaa ampumaurheilun ja -harrastuksensa jatkuminen. Ampumaradoilla on myös merkitystä kokonaisturvallisuuden ja yleisen edun näkökulmasta, koska niillä harjoittelevat myös ammatissaan ampumataittoa tarvitsevat, kuten tullin, puolustusvoimien, rajavartioston, lentopaikkojen ja vankeinhoitolaitosten henkilökunta. Poliisin tarve ampumaratojen</p>	

käyttöön perustuu lainsäädäntöön, joka velvoittaa harjoitteluun ja edellyttää ampumakokeen suorittamista kaksi kertaa vuodessa. Lisäksi viranomaiset tarvitsevat mahdollisuuden järjestää tilannekuvaharjoituksia esimerkiksi piiritystilanteen purkamisen harjoitteluun. Tällaisessa nopean harjoitustilanteen luomisessa on suureksi eduksi alueellisesti kattava ja monipuolinen ampumaratatarjonta. Puolustusvoimien radoilla tapahtuu joukkojen tuotantoon liittyvää ampumaharjoittelua pääsääntöisesti päiväsaikaan, johon aikaan myös suurin osa muusta viranomaisammunnasta on luontevinta toteuttaa. Siviiliradoilla sen sijaan on usein alhaisempi käyttöaste juuri tuolloin. Lentopaikan pitjä vastaa eläintorjunnasta lentopaikallaan osana lentoturvallisuuden varmistamista ja täyttääkseen kansainvälisten ilmoitusäännösten vaatimukset. Pitjäkseen yllä aseenkäsittely- ja ampumataitoaan, eläintorjuntaa suorittavat lentopaikan pitjän työntekijät harjoittelevat säännöllisesti lentopaikan läheisyydessä olevilla ampumaradoilla.

Suomen Ampumaurheiluliitossa on 301 jäsenseuraa, joissa jäseniä on yhteensä noin 34 000. Suomen Ampumaurheiluliiton jäsenet harrastavat ammuntaa lukuisista eri syistä. Osalle ampumaharrastus on vastapainoa työlle, keskittymiskykyä parantava harrastus, useimmat haluavat kehittää omia taitojaan, joita saattavat hyödyntää mm. metsästäjinä, osa on kiinnostunut kilpa-ammunnasta ja ammunasta huippu-urheiluna. Kilpailujen osalta Ampumaurheiluliitossa kilpaillaan kahdeksassa eri lajikonaisuudessa: haulikko-, kivääri-, liikkuvamaali-, pistoolilajien lisäksi kasa-ammunta-, mustaruuti-, practical- ja siluettilajeissa. Suomen Mestaruuskilpailuja järjestetään vuosittain n. 40 kilpailua. Kansallisen tason kilpailuja järjestetään vuosittain reilu 330 kilpailua eri puolella Suomea. Ampumaurheilua harrastavat myös liikunta- ja näkövammaiset ja monilla radoilla onkin panostettu esteettömyyteen. Ampumaurheilussa kilpaillaan kansainvälisellä tasolla olympialaisissa, paralympialaisissa, MM-, EM- ja PM-kilpailuissa. Suomessa järjestetään vammaisampumaurheilun SM-kilpailuja pistooli- ja kiväärilajeissa sekä ilma- ja ruutiaseilla. Myös haulikkolajeilla on omat SM-kilpailut. Paralympialaisissa ammunnan aselajeina ovat ilma- ja pienoiskivääri sekä ilma-, vapaa- ja urheilupistooli.

Ampumaurheilu- ja ratatoiminta ovat sosiaalista, henkistä ja fyysistä pääomaa harrastajilleen tuottavia toimintoja. Ampumaharrastus ja ampumaradat ovat osaltaan estämässä myös syrjäytymistä. Ampumaurheilu on monipuolinen ja myös monisukupolvinen liikuntaharrastus ja urheilumuoto, jonka harrastajien ikäjakama on välillä 8-80 ikävuotta. Pääosa Suomen Ampumaurheiluliiton jäsenistöstä sijoittuu vuonna 1941-1991 syntyneisiin harrastajiin eli joukkoon kuuluu sekä eläkeläisiä että runsaasti työssäkäyviä, mutta myös koululaisiakin. Koska käyttäjäryhmä muodostuu eri-ikäisistä ja -kuntoisista harrastajista, joiden harjoittelun intensiteetti, pääsy radoille sekä aikataulut ovat hyvinkin erilaisia, on ensiarvoisen tärkeää, että ampumarataverkosto on lajiradoittain tarkasteltuna tarpeeksi tiheä ja alueellisesti kattava. Ampumarataverkon rakenteen tulisi olla sellainen, että siirtymisaika radalle olisi keskimäärin 30 minuuttia. Ampumarataverkoston tulisi muodostua maakunnallisista ampumaurheilukeskuksista ja niihin verkostoituneista muista ampumaradoista sekä vähäisistä ampumaradoista. Verkoston tulisi olla kiinteä osa muuta vapaa-ajantoimintaa ja pääosin kunnallisia liikuntapaikkoja. Keskittämällä ampumaharjoittelu radoille minimoidaan myös ammunnan ympäristövaikutukset.

Merkitään tiedoksi.

Joulukuun alussa 2015 voimaan astuneen ampumaratalain (763/2015) tavoitteena on edistää turvallista ampumaharrastusta, turvallisuutta ampumaradoilla ja niiden välittömässä läheisyydessä sekä maakunnallisen ampumarataverkoston suunnitelmallista kehittämistä. Ampumaratalain (12 §) mukaan maakunnan liiton tulee laatia ja pitää ajan tasalla kehittämissuunnitelmaa, jossa esitetään arvio maakunnallisten ampumaurheilukeskusten sekä muiden ampumaratojen riittävästä määrästä ja niiden sijoitustarpeesta maakunnassa. Suunnitelmaa tulee hyödyntää selvitysaineistona alueiden käytön suunnittelussa, ja sitä laadittaessa tulee kuulla keskeisiä metsästys- ja ampumaurheiluorganisaatioita. Ampumaratalain kokonaistavoitteena on taata ja turvata koko maahan yhtenäiset, turvalliset, viranomaismääräysten mukaiset, toiminnalliset ja koulutukselliset edellytykset vapaaehtoiselle, järjestäytyneelle ampumaharrastukselle ja sen kehittämiseksi tulevaisuudessa. Ampumaratoja ylläpitävät viranomaisten ohella seurat, yhdistyksen, yksityiset yhtiöt, kaupalliset toimijat ja niiden muodostamat yhteenliittymät. Muiden kun viranomaisten ylläpitämillä radoilla toteutetaan siviilitoiminnan ohella myös viranomaisten voimankäytön harjoittelua tukevaa toimintaa. Kuuleminen koskee siten myös viranomaistoiminnan edellytyksiä. Koko maan kattavalla, eritasoisten suorituspaikkojen verkostolla taataan ampumaharrastusmahdollisuudet aina kaikille ampumaharrastajille sekä ammatissa ampumataitoa tarvitseville. Myös maankäyttö- ja rakennuslain 9 § mukaan kaavan tulee perustua kaavan merkittävät vaikutuksen arvioivaan suunnitteluun ja sen edellyttämiin tutkimuksiin ja selvityksiin.

Keski-Pohjanmaan 5. maakuntakaavan valmisteluaineistona ampumaratojen osalta on esitetty vuonna 2016 opinnäytetyönä laadittu esiselvitys Pohjanmaan, Keski-Pohjanmaan ja Etelä-Pohjanmaan maakuntaliitoille. Suomen Ampumaurheiluliitto toteaa, että valmisteluaineisto on ampumaratojen osalta puutteellinen, koska ampumaratojen kehittämissuunnitelmaa ei ole tehty eikä keskeisiä edunvalvontajärjestöjä ole kuultu (MRL 13§4). Näin ollen Keski-Pohjanmaan 5. maakuntakaavan valmisteluaineisto ei täytä maankäyttö- ja rakennuslain eikä ampumaratalain vaatimuksia.

Suomen Ampumaurheiluliiton mukaan Keski-Pohjanmaan 5. vaihemaakuntakaavan ampumaratoja koskeva selvitys ja kehittämissuunnitelma on valmisteltava uudelleen yhteistyössä edunvalvontajärjestöjen kanssa ja asetettava sitten uudelleen nähtäville. Ampumaratojen kehittämissuunnitelman laatiminen tulee perustua asiantuntijoista koostuvan työryhmän toimintaan, jossa on edustettuna mm. seuraavat tahot

- Suomen Ampumaurheiluliitto
- Suomen Riistakeskus Pohjanmaa
- Keski-Pohjanmaan riistanhoitoyhdistykset
- Suomen Metsästäjäliitto Keski-Pohjan piiri
- Maanpuolustuskoulutusyhdistys Pohjanmaan piiri
- Maanpuolustuskiltojen liitto
- Reserviläisurheiluliitto
- Suomen Reserviupseeriliitto
- Reserviläisliitto
- Asehistorian harrastajat
- Asealan ammatinharjoittajat

26. Suomen Metsästäjäliitto / Keskipohjan piiri ry

Maakuntaliittoa edellytetään laatimaan maakuntansa ampumaradoista kehittämissuunnitelma (ampumaratalaki 763/2015).

Jatkosuunnittelussa seudullisesti merkittävien ampumaratojen osoittamiseksi laaditaan ampumaratojen kehittämissuunnitelma ampumaratalain mukaisesti. Kehittämissuunnitelma on jatkoa ampumarataselvitykselle, joka on maakuntakaavaa varten laadittu vuonna 2016.

Jatkosuunnittelussa seudullisesti merkittävien ampumaratojen osoittamiseksi laaditaan

<p>Tällainen kehityssuunnitelma puuttuu kokonaan Keski-Pohjanmaalta. Aineistossa esitetty kolmen maakunnan yhteinen esiselvitys ei ole riittävä. Esimerkiksi Etelä-Pohjanmaalla on laadittu edellä mainitun esiselvityksen lisäksi varsinainen kehityssuunnitelma. Keski-Pohjanmaan liiton tulisi laatia ampumaratojen kehityssuunnitelma ennen kuin 5. vaihemaakuntakaavan kanssa voidaan edetä. Kehityssuunnitelmaa laadittaessa tulisi myös kuulla keskeisiä metsästys- ja ampumaorganisaatioita.</p> <p>Keskipohjan piiri pitää myös täysin riittämättömänä vain yhden maakunnallisesti merkittävän ampumaradan merkitsemistä maakuntakaavaan. Tästäkin syystä kehityssuunnitelman laadinta olisi tarpeen. Kehityssuunnitelmaa laadittaessa saadaan selville maakunnan ampumarataverkoston laajuus ja sitä kautta myös lisättyä muita ampumaratoja mukaan maakuntakaavaan.</p> <p>Keskipohjan piirin alueella on paljon metsästäjiä ja metsästysampumalajeissa kilpailevia harrastajia. Metsästyksellä ja metsästysammunnan kilpailutoiminnalla on piirissäme pitkät perinteet. Metsästys ja siihen liittyvä ampumaharrastus on alueen ihmisille merkittävä tapa viettää vapaa-aikaa. Metsästäjät osallistuvat myös vapaaehtoistyöhön, kuten riistaeläinten kannanarviointeihin sekä poliisin apuna tehtävään suurriistavirka-apuun (SRVA). Ampumaratojen säilyminen mahdollistaa aktiivisen harrastustoiminnan jatkumisen myös tulevaisuudessa.</p> <p>Metsästäjien ja ampumaurheilijoiden lisäksi ampumaratoja käyttävät mm. reserviläiset sekä erilaiset viranomaistahot. Turvallinen ja tarkoituksenmukainen harjoitteluolosuhde on turvattava kaikille ammuntaa harrastaville.</p> <p>Keskipohjan piiri haluaa myös muistuttaa, että myös pienet ampumaradat ovat alueelle tärkeitä. Ne mahdollistavat harrastamisen paikallistasolla. Erityisesti nuorille oman paikkakunnan ampumaradat ovat suuressa roolissa niiden saavutettavuuden vuoksi. Oman paikkakunnan rata madaltaa kynnystä ylläpitää omaa ampumataitoa. Hyvä ampumataito ja sen harjoittelu on edellytys eettiseen ja turvalliseen riistalaukaukseen.</p>	<p>ampumaratojen kehittämissuunnitelma ampumaratalain mukaisesti. Kehittämissuunnitelma on jatkoa ampumarataselvitykselle, joka on maakuntakaavaa varten laadittu vuonna 2016.</p> <p>Merkittään tiedoksi.</p>
<p>27. Suomen Metsästäjäliitto</p> <p>Suomen Metsästäjäliitto on tutustunut lausuttavaan aineistoon ja lausuu siitä seuraavasti.</p> <p>Uusi ampumaratalaki (763/2015) edellyttää maakuntaliittoja laatimaan kehityssuunnitelman maakuntansa ampumaradoista. Kehityssuunnitelmaa laadittaessa tulisi kuulla keskeisiä metsästys- ja ampumaurheiluorganisaatioita, sekä antaa mahdollisuus täydentäviin lausuntoihin jo kehityssuunnitelman valmisteluvaiheessa, ennen aineiston hyödyntämistä maakuntakaavan valmistelussa.</p> <p>Keski-Pohjanmaan vaihemaakuntakaavan erilliselvityksenä esitetty kolmen maakunnan ampumaratojen esiselvitys ei Metsästäjäliiton näkemyksen mukaan vastaa lain vaatimaa kehityssuunnitelmaa, eikä sen valmistelussa ole kuultu keskeisiä organisaatioita. Selvityksessä itsessäänkin mainitaan useaan otteeseen, että kyseessä on esiselvitys alueen ampumaradoista. Esimerkiksi Etelä-Pohjanmaan liitto on tuottanut esiselvityksen lisäksi myös ampumaratojen kehityssuunnitelman, joka on ollut lausuttavana asianosaisilla tahoilla.</p>	

Metsästäjäliitto vaatii, että Keski-Pohjanmaan ampumaradoille laaditaan lain vaatima kehityssuunnitelma ennen 5. vaihemaakuntakaavan vahvistamista ja että kaavaan merkitään kaikki maakunnallisesti merkittävät ampumaradat, sekä niiden melualueet. Metsästäjäliitto antaa mielellään asiantuntija tukea kehityssuunnitelman valmistelu prosessiin.

Maakunnallisessa ampumaratojen kehityssuunnitelmassa tulisi esittää arvio maakunnallisten ampumaurheilukeskusten ja muiden ampumaratojen määrästä ja sijoitustarpeesta. Näin edistetään turvallista ampumaharrastusta sekä maakunnallisen ampumarataverkoston suunnitelmallista kehittämistä. Hyvällä kehittämissuunnitelmalla pyritään varmistamaan, että maakunnan ampumaharrastajilla, ampumaurheilijoilla, metsästäjillä ja viranomaisilla on riittävä määrä ampumaratoja turvallista harjoittelua varten, nyt ja tulevaisuudessa. Nyt esitetyssä ampumarataselvityksessä ei tuoda ollenkaan esille ampumaratojen kehitystä, joka on kehityssuunnitelman keskeisin tarkoitus.

Keski-Pohjanmaalla on vuoden Ylen 2016 tekemän tutkimuksen mukaan n. 24 000 aselupaa. Metsästyskortin maksaneita harrastajia vuonna 2018 maakunnassa oli lähes 6000. Vaikka näistä luvuista ei voida suoraan päätellä tarkkaa ampumaratojen käyttäjämäärää, toimii se hyvin suuntaa antavana lukuna ampumaratojen käyttöastetta tutkiessa.

Ampumaradat ovat merkittäviä harjoittelupaikkoja useille eri tahoille. Metsästäjien lisäksi ampumaratoja käyttävät ampumaurheilijat, reserviläiset, viranomaistahot kuten poliisi, vankeinhoitolaitos, rajavartiosto sekä lentoturvallisuudesta vastaavat henkilöt.

Metsästäjät ovat suurin yksittäinen ampumaratojen käyttäjäryhmä. Yleisimpiä metsästysaseita ovat haulikot sekä eri kaliiperiset kiväärit ja pistoolit. Esimerkiksi haulikkojen määrä maakunnan aseluvista oli vuonna 2016 tehdyssä selvityksessä 40%. Metsästäjäliitto katsoo että, monipuolisen ampumaharrastuksen kannalta oleellista on, että kaikkia metsästyksen ampumalajeja voitaisiin harjoitella maakunnassa, kohtalaisten ajomatkojen päässä.

Kohtalaiseksi ajomatkaksi metsästäjäliitto katsoo korkeintaan 30 minuutin ajomatkan. Metsästäjäliitto vaatii, että ampumarata verkoston kattavuutta arvioitaisiin jokaiselle aselajille erikseen. Näin saadaan selkeämpi kuva todellisista harrastusmahdollisuuksista maakunnassa.

Metsästys ja ampumaharrastus ovat merkittäviä harrastuksia, etenkin maaseudulla. Parhaimmillaan ne lisäävät sosiaalista kanssakäymistä, tuovat henkistä hyvinvointia ja ehkäisevät syrjäytymistä. Metsästäjät toimivat vapaaehtoisina yhteiskunnan hyväksi tuottamalla mm arvokasta tietoa riistaeläin kannoista sekä avustamalla poliisia suurriista virka-apu (SRVA) tehtävissä.

Riittävän kattava ampumarataverkosto maakunnassa takaa turvalliset ja valvotut harjoitteluolosuhteet kaikille ammuntaa harrastaville. Eettisen ja turvallisen riistalaukauksen perusedellytyksenä on aktiivinen ampumarajoittelu. Kattava ampumarataverkosto on myös ympäristönsuojelun kannalta paras vaihtoehto.

Ampumaratojen yleisin ympäristövaikutus on melu. Metsästäjäliitto huomauttaa, että kaavoitus on merkittävin tapa

Jatkosuunnittelussa seudullisesti merkittävien ampumaratojen osoittamiseksi laaditaan ampumaratojen kehittämissuunnitelma ampumaratalain mukaisesti. Kehittämissuunnitelma on jatkoa ampumarataselvitykselle, joka on maakuntakaavaa varten laadittu vuonna 2016.

Merkitään tiedoksi.

<p>hallita ampumaratojen melu vaikutuksia ympäristölle. Ampumaradan merkitseminen maakuntakaavaan oikeusvaikutteisena, melualueen kera, on tehokkain tapa hallita ampumaratojen meluhaittoja.</p> <p>Tällaisenaan esitettynä Suomen Metsästäjäliitto pitää ampumaradoista tehtyä esiselvitystä erittäin puutteellisena ja yhden maakunnallisesti merkittävien ampumaradan merkintää maakuntakaavaan täysin riittämättömänä. Keski-Pohjanamaan ampumaradoille tulee laatia kehityssuunnitelma. Laatimisen yhteydessä voidaan kartoittaa maakunnan ampumarataverkoston kattavuutta paremmin ja merkitä sen pohjalta vaihemaakuntakaavaan kaikki maakunnallisesti merkittävät ampumaradat.</p>	
<p>28. Yksityinen henkilö, kaksi allekirjoittajaa</p> <p>Undertecknade har sedan 2011 aktivt följt med Karleby Stads planläggning av markområden längs med Jyväskylävägen och Linnusperä by samt Kaustarstranden. Vi har i olika omgångar med kommentarer och bedömanden givit vår syn på vikten av bevarande av öppna gröna landskapsområden som beaktar den lokala kulturgeografin och biologiska biodiversiteten.</p> <p>Vi upplever inte att våra synpunkter beaktas, med undantag för det Stadsstyrelsebeslut där planläggningen stoppades för att sedan återupptas igen. Denna passus nämns också i utredningen (Lausunto valmisteluvaiheen kuuleminen, asemakaava ja asemakaavan muutos/Linnusperä (2 vaihe) - Indolan Pohjoisosa, Kokkola.</p> <p>Vi vill också kommentera detta och sänder här som bilaga det genmäle som vi sändt till Karleby stad i frågan.</p> <p>Linnusperä by är den sista kvarvarande gamla kulturmark med ibrukvarande jordbruksfält nära stadskärnan. I alla andra vädersträck har staden hårdgjort sin åkermark. (Täckt med asfalt och betong). Om denna plan verkställs som ni nu har till påseende blir ödeläggelsen total beträffande det sista exemplet av kulturbygd och odlingsjord i Staden Karleby.</p> <p>Vi anser att Mellersta Österbottens Förbund har ett ansvar i samband med denna planläggning och planeändring för att styra markanvändningen i en sundare riktning. Vi hänvisar till vår bifogade skrivelse och står gärna till tjänst med synpunkter och information om våra tidigare inlägg och genmälen angående ärendet som vi tidigare framkommit med i andra sammanhang.</p>	<p>5. vaihemaakuntakaavaluonnoksessa Jyväskylätien varastoalueen kohdemerkintä (272_246). Indola on olemassa oleva teollisuusalue, jonka t -merkintä päivitetään maakuntakaavaan osana Kokkolan muiden teollisuusalueiden päivitystä, koska ne ovat puuttuneet voimassa olevasta maakuntakaavasta. Jyväskylän tien varsi sijoittuu lisäksi Kokkolan vähittäiskaupan suuryksiköiden sijaintiväylälle (272_061). Maakuntakaava osoittaa alueidenkäytön yleispiirteisellä tasolla, jota tarkennetaan yleis- ja asemakaavatasoilla. Tarkemmat suunnitteluratkaisut tämän asian osalta tekee Kokkolan kaupunki.</p>

Lausuntoja ja mielipiteitä pyydetyt tahot

Jakelu

viranomaiset, joiden toimialaa suunnittelussa käsitellään:

maakunnan kunnat

Halsua, Kannus, Kaustinen, Kokkola, Lestijärvi, Perho, Toholampi ja Veteli

naapurimaakunnat

Etelä-Pohjanmaa, Keski-Suomi, Pohjanmaa ja Pohjois-Pohjanmaa

Keski-Pohjanmaan maakunnan naapurikunnat

Alajärvi, Evijärvi, Kalajoki, Kinnula, Kivijärvi, Kruunupyy, Kyyjärvi, Lappajärvi, Luoto, Reisjärvi, Sievi ja Vimpeli

valtion viranomaiset

Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Keski-Pohjanmaan maakuntamuseo

Länsi-Suomen aluehallintovirasto

Väylävirasto

Metsähallitus

Museovirasto

Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Puolustusvoimat

liikenne- ja viestintäministeriö

maa- ja metsätalousministeriö

opetus- ja kulttuuriministeriö

sosiaali- ja terveysministeriö

työ- ja elinkeinoministeriö

ympäristöministeriö

yhteisöt, joiden toimialaa suunnittelussa käsitellään:

alueellisella tasolla toimivat yhteisöt

Geologian tutkimuskeskus GTK

Keski-Pohjanmaan yrittäjät ry

MTK Keski-Pohjanmaa

Pohjanmaan Kauppakamari

Suomen luonnonsuojeluliitto, Pohjanmaan piiri ry

Suomen metsäkeskus

Suomen metsästäjälitto ry

Suomen riistanhoitopiiri

elinkeinoelämää edustavat keskeiset yhteisöt

Boliden Kokkola Oy

Keliber Oy

Kokkolan Halpa-Halli Oy

K-ryhmä

Minimani

S-ryhmä

asukkaita edustavat yhteisöt sekä harrastusyhdistyksen

Keskipojalaiset Kylät ry

metsästysseurat

paikalliset kyläyhdistykset